

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Затверджено
вченою радою університету
протокол №3 від 27 вересня 2016 р.
уведене в дію наказом ректора
№ 208-Р від 27.09.2016 р.

*із змінами і доповненнями,
затвердженими*
вченою радою університету
протокол № 3 від 22.10.2024 р.,
уведене в дію наказом в.о. ректора
№ 330 від 22.10.2024 р.

із змінами і доповненнями, затвердженими
вченою радою університету
протокол № 8 від 23.12.2025 р.
наказ ректора № 458 від 23.12.2025 р.

Ректор Богдан БУЯК

ПОЛОЖЕННЯ
про запобігання і виявлення плагіату та інших видів академічної
нечесності у навчально-методичній та науково-дослідній роботі
працівників Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

Тернопіль – 2025

1. Загальні положення

1.1. Положення про запобігання і виявлення плагіату та інших видів академічної нечесності у навчально-методичній та науково-дослідній роботі працівників Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (далі – Положення) визначає основні принципи, процедури та індикатори забезпечення дотримання академічної доброчесності у навчально-методичній та науково-дослідній роботі працівників.

1.2. Положення розроблене відповідно до Закону України «Про вищу освіту», з урахуванням вимог Закону України «Про освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право та суміжні права», інших законів України, указів Президента України, актів Кабінету Міністрів України, Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (E80), інших нормативно-правових актів та Статуту Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

1.3. Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень (Стаття 42 Закону України «Про освіту»).

2. Система запобігання та виявлення академічного плагіату

2.1. Система запобігання та виявлення академічного плагіату розповсюджується на наукові та навчальні праці науково-педагогічних, наукових та інших працівників університету.

2.2. Перевірці на ознаки схожості підлягають:

- дисертаційні роботи на здобуття ступеня «доктора наук»;
- рукописи статей, які надходять до редакцій наукових журналів;

– монографії, підручники, навчальні посібники що рекомендуються до видання вченою радою;

– збірники тез наукових конференцій, організовані ТНПУ;

– інші академічні тексти за рішенням вченої ради ТНПУ.

2.3. Академічні тексти, що подаються для перевірки на виявлення збігів/ідентичності/схожості текстів, повинні бути представлені у форматі *.pdf з можливістю пошуку по тексту та/або *.doc, *.docx.

2.4. Усі роботи, незалежно від отриманого відсоткового показника, підлягають обов'язковому розгляду відповідальною особою чи за потреби комісією, які здійснюють змістовий аналіз тексту з урахуванням коректності цитування, наявності бібліографічних посилань, специфіки галузі знань і типу роботи.

Орієнтовні показники рівня оригінальності тексту:

у навчально-методичній роботі:

– 80–100 % — рівень, за якого робота *може бути рекомендована* відповідальною особою (комісією) до опублікування;

у науково-дослідній роботі:

– 90–100 % — рівень, за якого робота *може бути рекомендована* відповідальною особою (комісією) до опублікування.

2.5. Винятки становлять збірники творів, збірники обробок фольклору, енциклопедії та антології, збірники звичайних даних, методичні рекомендації для навчальних дисциплін, інші складені твори за умови, що вони є результатом творчої праці за добром, координацією або упорядкуванням змісту без порушення авторських прав на твори, що входять до них як складові частини, в яких автор позиціонує себе як укладач.

3. Порушенням академічної доброчесності є:

3.1. **Академічний плагіат** – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих

текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства (Стаття 42 Закону України «Про освіту»);

3.2. **Самоплагіат** – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів (Стаття 42 Закону України «Про освіту»);

3.3. **Фабрикація** – вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях (Стаття 42 Закону України «Про освіту»);

3.4. **Фальсифікація** – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень; (Стаття 42 Закону України «Про освіту»);

3.5. **Обман** – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, методичної, творчої) діяльності чи організації освітнього та/або наукового процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування (Стаття 42 Закону України «Про освіту»);

3.6. **Хабарництво** – надання (отримання) учасником освітнього та/або наукового процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі (Стаття 42 Закону України «Про освіту»);

3.7. **Необ'єктивне оцінювання** – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти (Стаття 42 Закону України «Про освіту»).

4. Порядок звернень у разі виявлення фактів порушення академічної доброчесності та розв'язання конфліктів

4.1. Повідомлення щодо наявності у докторських дисертаціях, наукових публікаціях, монографіях, навчально-методичних посібниках тощо науково-педагогічних працівників ТНПУ фактів академічного плагіату, фабрикації,

фальсифікації може бути подане особою, яка є суб'єктом наукової і науково-технічної діяльності.

У повідомленні зазначаються прізвище та власне ім'я (для фізичних осіб) або повне найменування (для юридичних осіб) та адреса особи, обґрунтування та посилання на докази, що підтверджують наведені у ньому обставини.

Повідомлення про порушення принципів академічної доброчесності надсилається:

- в електронній формі з накладенням електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, на офіційну адресу електронної пошти Університету (факультету, інституту, іншого навчально-наукового та/ або наукового підрозділу);

- у паперовій формі за підписом особи, що його подає (керівника юридичної особи), на адресу Університету (факультету, інституту, іншого навчально-наукового та/ або наукового підрозділу).

Датою подання повідомлення про порушення принципів академічної доброчесності є дата його надходження до Університету (факультету, інституту, іншого навчально-наукового та/ або наукового підрозділу).

Анонімні повідомлення про порушення принципів академічної доброчесності, а також повідомлення, надіслані з порушенням зазначених вимог, не розглядаються.

4.2. Процедура розгляду фактів порушення принципів норм академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин членами університетської спільноти, а також способи дисциплінарного впливу проводиться згідно з Положенням про комісії з академічної доброчесності і університетську комісію з етики та управління конфліктами.

4.3. Встановлення факту порушення академічної доброчесності **науково-педагогічними, науковими, педагогічними працівниками** Університету (надалі – працівники) передбачає такі види академічної відповідальності, що може ініціювати відповідна комісія:

- попередження;

- рекомендація обмежити участь працівника у роботі керівних, робочих та дорадчих органах інституту, факультету, Університету на певний термін;
- рекомендація виключити працівника з роботи керівних, робочих та дорадчих органах факультету, Університету;
- рекомендація керівним органам Університету прийняти рішення про застосування до працівника заходів дисциплінарної відповідальності.
- позбавлення працівника права брати участь в конкурсах на отримання фінансування для проведення наукових досліджень та реалізації освітніх проектів, стипендій, грантів тощо
- рекомендація Вченій раді Університету позбавити права працівника брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади;
- рекомендація Вченій раді Університету позбавити працівника почесних звань, нагород, стипендій, присуджених Університетом;
- рекомендація Вченій раді Університету відмовити працівнику в рекомендації щодо присвоєння вченого звання або наукового ступеня;
- рекомендація керівним органам Університету прийняти рішення про застосування до працівника заходів дисциплінарної відповідальності;
- рекомендація зняти дисертацію із захисту.

5. Прикінцеві положення

Положення набуває чинності з дати його затвердження наказом ректора. Всі зміни та доповнення до Положення розглядаються та приймаються на засіданні Вченої ради та затверджуються наказом ректора Університету. Відповідальність та контроль за виконання норм цього Положення несуть посадові особи Університету відповідно до їх функціональних обов'язків.